

L'ambició d'inventar-se una civilització sencera

Martín Caparrós recupera 'La Historia', una agosarada novel·la de 1.000 pàgines

JORDI NOPCA
BARCELONA

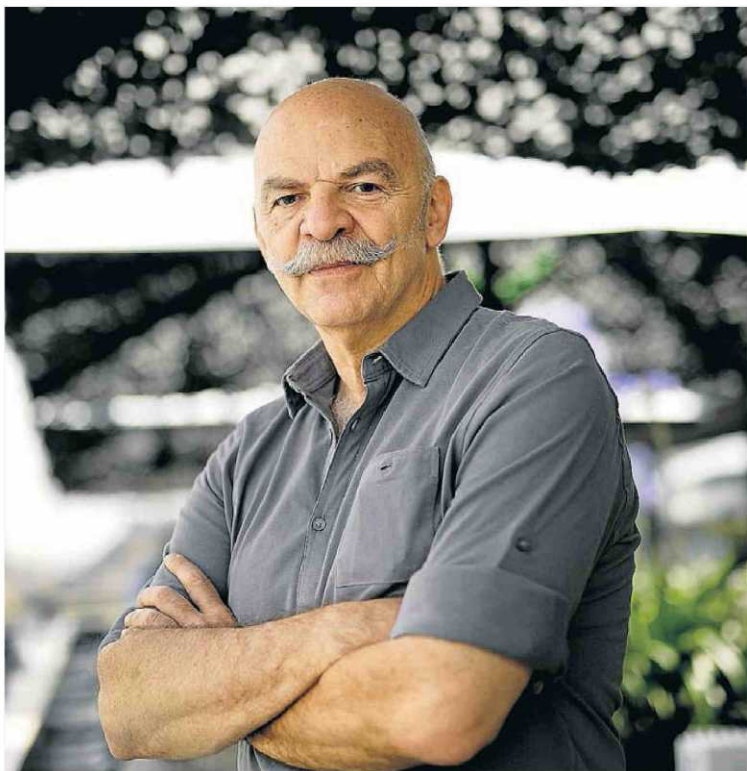
Al llarg d'una trajectòria que supera les tres dècades, Martín Caparrós (Buenos Aires, 1957) ha assumit projectes d'una ambició remarcable. A l'extensa investigació sobre la fam en diversos països del món (*El Hambre*, 2014) i al recorregut exhaustiu pel seu país (*El Interior*, 2006) cal afegir-hi novel·les com *Los Living* (2011), on apel·lava amb humor negre a l'Argentina convulsa i militaritzada de la segona meitat de la dècada dels 70. També s'hi troba una joia –voluminosa i brillant– fins ara oculta, que Anagrama s'ha decidit a publicar gairebé dues dècades després que veiés la llum per primera vegada. *De La Historia* se'n van publicar mil exemplars numerats en tapa dura, i una mica més endavant en va sortir una segona edició en rústica. Des de llavors mai més no ha estat disponible", diu l'editora Silvia Sesé.

El mecanisme que va activar el llibre és complex, enginyós i divertit: Caparrós volia escriure sobre "el faraó egipci Akenatón, conegut sobretot per la seva esposa, Nefertiti, a partir de la lectura de l'assaig *Moisés y la religión monoteísta*, de Sigmund Freud", però va acabar inventant-se tota una civilització perquè volia defugir "l'autobiografisme" i l'"historicisme" de les seves primeres novel·les: volia fer l'esforç "d'inventar-se" alguna cosa. "Durant molt de temps vaig pensar que no tenia cap mena de capacitat creativa. Soc fill de psicoanalistes i a casa s'apreciava molt Freud: no va ser fins que

vaig llegir *Moisés y la religión monoteísta* que em vaig considerar un intel·lectual seriós", explica amb la sornegueria que el caracteritza. Potser per aquesta irreverència que l'acompanya va decidir que a la civilització que descriuen les pàgines de la novel·la "no hi ha déu", "el sentiment de culpa no existeix" i "els pecats no necessàriament s'han de castigar". Les parelles tampoc tenen el costum de portar "una vida conjugal conjunta" i la idea que tenen de la sexualitat és força particular si s'observa des de l'òptica occidental.

Una estratègia cervantina

"*La Historia* parteix de la troballa per part d'un historiador argentí, Mario Corvalán-Ruzzi, de la traducció francesa d'un manuscrit que parla d'una civilització prehispanica ubicada a les valls Calchaquíes, al nord-oest de la futura argentina –explica-. En principi, aquesta traducció, feta al segle XVIII pel francès Alphonse des Thoucqueaux, explica la narració de l'hereu de les terres a un suposat monjo espanyol". L'estratègia cervantina de Caparrós no acaba aquí: cadascun dels cinc capítols que s'endinsen en aquesta civilització desconeguda són complementats amb llarguïssimes seccions de notes –molt més extenses que els capítols– on l'escriptor imagina biografies, poemes èpics, obres de teatre en vers i fins i tot un tractat sobre la masturbació. "Em vaig divertir de mala manera, fent aquesta novel·la –admet-. Vaig optar per anar afegint materials heterogenis perquè no volia triar una única manera de narrar. Era un sistema cancerigen

Martín Caparrós a l'Hotel Condes de Barcelona aquest dilluns al migdia.

PERE TORDERA

d'escriptura: el material no deixava de proliferar i proliferar... Durant un temps vaig pensar a practicar-li quimioteràpia, però l'extensió i la varietat eren els elements constitutius del projecte. Després de *La Historia*, mai més no he pogut escriure res tan ambiciós. Per això dic que entre les meves obres és la que m'importa més, i que, en certa manera, és l'únic llibre que he escrit: tota la resta en són variacions".

Caparrós recorda que si el volum –de més de 1.000 pàgines– va acabar sent una realitat va ser perquè havia fet una juguesca amb Grupo Editorial Norma, amb qui havia llançat els tres volums de *La Voluntad*, coescrits amb Eduardo Anguita i apareguts el 1998. "Els vaig dir que si les vendes superaven un determinat nombre d'exemplars, com va ser el

cas, haurien de publicar-me per força aquesta novel·la", recorda Caparrós, que ha fet coincidir la reedició de la novel·la amb el seu seixantè aniversari.

"Vaig dedicar tota la dècada dels noranta a escriure amb intermitències *La Historia* –assegura-. Eren anys en què havia treballat en llibres on l'element històric era el *basso continuo*". Es refereix a *Larga distancia* (1992), *La Patria Capicúa* (1995) i les gairebé 2.000 pàgines de *La Voluntad*. "Una novel·la com aquesta és un desafiament per als lectors perquè també ho va ser per a mi –diu-. S'adreça a tots aquells que encara creuen en formes de la literatura perdudes i que quan llegeixen no volen textos que siguin l'estúpida confirmació del que poden veure a la tele".